

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)

Joi 12 Martie st. v.
24 Martie st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 21.

ANUL XVII.

1881.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe ¹/₂ de an 5 fl.; pe ¹/₄
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru Românii a 2 galbeni.

Un tutor.

— Comedia în 2 acte și 1 tablou. —

(Urmare.)

Leonora (desperata.)

E bolnav de superare, din caus'a mea! Dar cine
ți-a dis, că trebuie numai decât să stau la țera?...
Am vrut... am dorit!... O cât sunt de nenorocita!

Mad. Renon.

Dar bine, Mata ai vrut să stai la țera?

Leonora (cu durere.)

Pléca... fuge de mine... me disprețuesce.

Mad. Renon.

Dar nu, eră foarte liniseit.

Leonora (abatuta.)

Déca ar fi strigat, déca ar fi fost mânios, eră mai
bine. Madame Renon — du-te în odai'a dtale, eu rămân
cu Rarița... pôte vrei să hodinesci.

Mad. Renon (în parte.)

Pe semne vré s'o triméta și pe dèns'a. Cu atât mai
bine, voiu avé și eu puçina linisce. (Ese.)

Scen'a XII.

(Rarița stă în drépt'a și ține pestelc'a la ochi, Leonora ține ba-
tist'a la ochi și plânge, ea stă în stâng'a. Amèndoue cam cu spe-
tele un'a spre alt'a.)

(Pausa.)

Leonora (redica încet fața din batista, cu glas slab.)

Rarița!

Rarița (cu glas înadușit de plâns.)

Ce-i, domnișóra?

Leonora.

Aș vré să mor.

Rarița.

Și eu!...

Leonora (se apropia de ea.)

Déca nu te temi de mórte, apoi sè-ți spun ceva.
Iéta, aici în jurnal stă, că în Paris s'au înveninat doue
fete, din amor nenorocit.

Rarița (plângènd.)

Bine... au... facut!

Leonora.

Vrei să murim și noi?

Rarița (hotarita.)

Vreu... Mi-i urita viét'a. Jonița nu me iubesc...

Și am sè las cu limba de mórte — ca sè se 'nvenineze
și el.

Leonora.

Lasa, și-a gasi el pedéps'a!

Rarița.

Ba mai bine sè móra și el!

Leonora.

Tu scii, că bucatarul luá venin din oraș de punea

pentru guzani în pivnița. Am sè scriu un bilet cătra
spițer... tu ia trasur'a cea mica, spune că-mi duci pe-
leri'a la modista. (Se pune și scrié.) Iéta hârti'a și pa-
ralele, lucrul e gata. În câteva ore esti înapoi, și-apoi
...nu vom mai superá pe nimene.

Rarița.

Dar bine, domnișóra, de ce vrei să mori Mata?
Fetele cele aú murit amèndoue din amor nenorocit, cum
çiici Mata?

Leonora (lovita de cuvèntul acesta.)

Eu... eu... Dumneđeule ce-i asta? (Pune mân'a
la frunte.) Am visat?... Se pôte? (Cu lacrimi.) Eu vreu
sè mor... fiind că n'am pe nimene care sè me iubésca.
Du-te. Du-te. (Rarița ese.)

Leonora (se lasa sè cada într'un fotoliu.)

Vreu sè mor... pentru că nimene nu me iubesc
...nimene! Nici n'o merit eu... Dar par că, déca mi-
ar spune el un cuvènt bun acum... m'aș preface cu
totul. Cât e de frumos, și cât mi-i de drag! M'aș duce
în foc déca ar cere-o el! Acum e pré târđiu! Nu vreu
sè mai gândesc la nimic. Am sè scriu o scrisóre care
s'o gasésca dupa mórtea mea. (Ese.)

Scen'a XIII.

Dornescu (ese de dupa perdea.)

Ah! În sfèșit, s'au dus cu toții. Înțepenisem cu
totul, dar nu-mi pare reu. Erau scenele pré hazlie! Are
dreptate Leonora, e pré târđiu pentru mine, ea iu-
besce pe tutorul ei. Și el? Mi se pare că fàra s'o scie,
merge pe aceeași cale. Vor sè se învenineze fetițele!
Audi, ce ómeni cu noroc și Redeanu și Jonița!... Pen-
tru mine nu se mai omóra nici un'a. Dar nici eu pen-
tru ele. Ce amor grozav! Și el nu scie nimic. O fèta
tinera, frumoșa și bogata îl iubesc, și el pléca la oraș.
Ce om! Par că-i scos din povesti! Trebuie sè joc pro-
videnț'a, în interesul meu și al lor. Norocul lor, că sunt
deja logodit în taina, și că averea logodnicei mele e
mai mare decât a Leonorei. Ce farsa le-aș jucá atun-
cea! Sè vedem, ce-i de facut! Eu cunosc pe spițerul
lui Redeanu, și spițerul cunoșce pe Rarița și scie că-i
de aci. Am sè-i scriu sè-i deie un opiat în locul veni-
nului cerut. Jonița va merge calare la oraș — astfel
va ajunge înaintea Rariței. Am un plan minunat. Când
m'oiu duce la parintele meu, nu mi-a puté face nici un
reproș. (Suna. Întra un servitor.) Jonița sè via. (Servi-
torul ese.) Jonița scie a cetii, am sè-i daú instrucțiile
mele în scris... Cât me pricep și eu, sè nu lipsésca
nimic. (El scrie, Jonița vine.) Iéta tot ce ai sè-mi aduci
din oraș.

Jonița.

La porunca. (Arunca ochii pe hârtia.) Ce ved!...

Dornescu.

Taci și du-te! Într'o oră și jumătate trebuie să fii înapoi. (În parte.) Rarița cu trasur'a nu se pôte întorce decât în două ore. (Jonița ese.)

Scen'a XIV.

(O servitoare trece peste scena cu o rochia în mâni.)

Dornescu.

Unde duci hain'a asta?

Servitorea.

A cerut'o domnișor'a, din garderob, — pe semne merge la vr'o petrecere. (Ese.)

Dornescu.

Vré să ȃica, mari pregatiri de mörte! Vré să mörá în haina alba și pôte acuma, dupa ce a scris scrisörea în cestiune, cörca înainte oglindei ce pozițiune i-ar ședé mai bine când va muri. În adevér, femeile cochetéza și cu dracul!

(Perdú'a cade.)

Matilda Poni.

(Va urmá.)

Respuns dlui Aron Densusianu la articolul „Aventuri literare“.

Publicându-se atât'a parte din „Negriad'a“, epopeia națională de A. Densusianu, mi-am făcut planul, ca după ce va ieși și partea a două, să-mi fac observațiunile mele asupra opului, ce fiind epopeia, și numai după speci'a sa, are însemnătate într'o literatură.

Dar îndemnat dintr'o parte cât de competente, n'am așteptat și partea a două, ci în „Luminatorul“ ce apare în Timișor'a în nr.ii 7—16 din 1880 am publicat critica asupra „Traianidei“ de Bolintinianu și a „Negriadei“ de Densusianu. La „Negriada“ m'am restrins deosebi la punctul de vedere al mitologiei poporale daco-române, și la imitațiunile din ea.

Am știut că cel ce critica are să se aștepte ori la un respuns cuvincios, ori la bațjocurile unei pene înfuriate, așa precum e natur'a autorului opului; dar eu din adins am pastrat un grad de moderațiune, încât nu m'am suit la spiritul, talentul și cualificațiunea autorelui, ca să le dripească cu ochii închisi și fără cruțare, și pentru ca să aret, că eu n'am de lucru cu persón'a autorelui, la capetul criticeii, i-am dat un atestat din acest punct de vedere. Eu m'am ocupat cu materialul criticeii, și deca ici colea am și făcut glose satirice, acele nu vor dovedi, că Densusianu dóra imi stă în cale, ci că — după parerea mea — „Negriad'a“ nu stă în pusețiunea unei epopeie, de care Românii să póta fi încântați, și literatur'a să o țina de un op ales al seu.

Să deie Dđeu o mía de literați mai buni decât mine, și cu cele ce am lucrat până acuma, să rămân din urma, eu nu me pun în calea lui Densusianu, el deca vre, pôte cuprinde locul prim, inse să nu deie Dđeu, ca epopei'a lui să fía în literatură în locul unde și-o pune.

Densusianu aflând dar, că „Negriad'a“ e criticată în „Luminator“, avea de datorința, ca respunsul să și-l deie iera în „Luminator“, atât în interesul materiei, cât și a publicului, dar și datin'a generală e, ca fía-carele, acolo să răspunda, unde e atacat.

Și-a țipărit respunsul în „Familia“, nr.ii 92—100 din 1880, și 1 din 1881. Partea cea mai mare din publicul „Familiei“, nu șeie ce am scris eu, și cea din publicul „Luminatorului“, nu șeie ce a respuns el. Prin acest'a necuvința a îngreunat și pusețiunea mea și a publicului ce dóra a avut interes de a cunoșce întregul; căci scopul unei critice și unui respuns nu pôte fi altul, decât ca cetitorii să fía bine informați despre cele scrise, inse Densusianu nu putea avé acésta tendința.

Dar Densusianu a comis față de mine și alte necuvințe:

a) pentru că s'a slobođit la vatemările cele mai furiöse și personale, cari nu pot dá atestat de maturitate fisisă și sciintifică unui — *epopeist*.

b) pentru că în respunsul seu nu s'a ținut de firul criticeii mele, ca să demustre materiile precum sânt înșirate, ci unele le-a imprasciat, altele și le-a pierdut cu totul din vederea ochilor.

c) pentru că Densusianu nu se ține numai de materi'a criticeii mele, ci s'a apucat în respunsul seu, ca să scria critica și respective să fía judecată — fără pertractare — asupra mai a tuturor opurilor mele.

Fía cine va vedé, că mi-a creat o pusețiune grea. Eu cu vatemări personale nu-mi voi resbună; il las să esceleze singur în aceste, așa precum n'a mai escelat nimeni în literatur'a romána.

Ca să răspund la cele din punctul al doile, ar trebui să retiparesc critic'a întreaga, pentru că Densusianu nu citeza cu fidelitate cele ȃise de mine, și adese ori își închipesce cugetele mele, și acestora răspunde. Ca să răspund la acele din punctul al treile, ar trebui să scriu pré mult, și fără de nici un folos, căci noi unul pe altul nu ne mai capacitam.

Ce se atinge de interesul literariu al materiilor atinse în certele nostre, acela va fi satisfăcut, căci în lucrările și opurile mele de materia mitologică, prin note la locul seu voi mai pertractă „Negriada“, și respunsul; dar acuma mutat în alt oraș, nici nu am timp de a scrie o replica, și respective polemica la tóte, ci numai voi face unele observări generale.

*

Precum am atins, am așteptat un respuns, dar față cu gradul de moderațiune ce am pastrat'o eu, nu me așteptam, ca respunsul să nu mai lasa nimic bun în mine, și în scrierile mele, și să nu mai aiba margini de bațjocuri furiöse.

Eu chiar nu puteam pricepe la început motivul ascuns a lui Densusianu și pe când scria nr. 93—94 observéz unui amic: „Nu știu pentru ce a turbat Densusianu așa de tare!“

„Nu te mirá de Densusianu că e așa turbat, — ȃise amicul, — pentru că el va fi cređend, că i-ai făcut mare reu; el a concurat cu „Negriad'a“ pentru un premiu la Academ'ia romána, și de nu-l va capetá, tu esti de vina, ierta-i să fía turbat, ști tu, că ómenilor li plac galbenii, și de l'ai cunoșce...“

„E bine! deca critic'a mea nu e buna, — am respuns, — nimic va împedecá pe Academ'ia romána ca să-l premieze, de și opul nu e gat'a; de ar dá Dđeu, ca Academ'ia să póta premiá barem tot la 50 de ani câte o epopeia“.

Aceste le-am adus înainte pentru că combinând, am aflat de verisimil acest motiv al turbării autorelui; și pentru că și din acel motiv nu fac acum o polemică, că deca Academ'ia romána, ie notița despre critica și respuns, atunci eu față de astfel de judecator competente, süm îndestulat cu cele ȃise în critica.

Înse față de publicul acela, carele n'are destula paciința de a combiná și judecá respunsul, află de lipsa de a face unele observațiuni asupra manierelor și reuțăii lui Densusianu.

I-a observare. Densusianu își intituleza respunsul seu de „Aventuri literare“.

„Wie der Schelm ist, so denkt er“, e o ȃicere, precum e omul, așa i sânt și cugetele. Voi și aretá, că întru adevér sânt aventuri literare.

Aventur'a (Abenteuer, kaland) o face numai omul sburdatec, și e de regula o faptă nebunatică.

Dr. A. Marienescu.

(Va urmá.)

Biserica și școlă.

Școlă de fete române în Oradea-mare. Comitetul Societății spre înființarea unei școle pentru creșterea mai înaltă a fetelor române a ținut în joia trecută ședința, în care președintele Rds. D. canonic Teodor Kóváry a prezentat statutele Societății prevăzute cu clausulă de întarire, și astfel s'a enunțat cu bucuria, că Societatea e de definitiv constituită. Având statutele întarite, comitetul a și început activitatea sa. Primul act va fi un apel către publicul român din aceste părți, spre a se înscrie de membri și a contribui pentru scopul indicat.

Gimnasiul din Beiuș. Ratiociniu public. Pentru ajutorarea fondului gimnazial de Beiuș au contribuit prin dl colectante Coriolan Brediceanu avocat în Lugos și anume în decurs de patru ani pentru fia-care an : Il. Sa D. episcop Victor Mihályi 50 fl., Ilmul D. preposit Stefan Moldovanu 5 fl., Ilmul D. Andreiu Liviu canonic 2 fl., Rmul Petru Popu canonic 2 fl., Rmul D. Gavril Pop 1 fl., apoi Sp. DD. Coriolan Brediceanu adv. 10 fl., G. Martinescu adv. 2 fl., I. Vlad adv. 3 fl., Ioan Nedelco adv. 2 fl., Iulian Janculescu 5 fl., dr. Miescu 1 fl.; — iera odata pentru totdeauna a dat Sp. D. Mihail Bésán not. public în Lugos 10 fl.; — din Zelau a tramis Sp. D. avocat dr. Ioan Nichita ca suma oferita în decurs de patru ani pentru fia-care an 25 fl.; — din Ceul-Selagiului, odata pentru totdeauna, dela Sp. DD. Florian Cocianu 10 fl., Sandru Popu jude cerc. 2 fl., Demetriu Suciu adv. 2 fl.; — prin dl colectante Ioan Papp preot gr. c. în Bocsig odata pentru totdeauna : Serenitatea Sa Principele Alesandru Carageorgeviciu 50 fl., dnii Ioan Papp preot gr. cat. 5 fl., Gherbo notariu 3 fl., Georgiu Bias invecator 1 fl., L. Weissberger arend. 1 fl., Ales. Papp preot gr. or. 1 fl., Szilágyi morariu 50 cr.; la olalta : 193 fl. 50 cr. și 741 fl. 50 cr. publicați în lista suscrisului. (Va urmă.) *Silviu Rezeiu.*

Dieceș'a Aradului. Cetim în „Bis. și Școlă“, că o conferința a protopresbiterilor din eparchia Aradului și a unei părți din inteligința româna din Arad s'a ținut în Arad joia trecută sub presidiul pre Sanției Sale, dlui episcop eparchiot.

C e e n o u ?

În interesul esoposițiunii din Sibiu, precum scriseram, s'a înființat un subcomitet și în Oradea-mare. Acesta a emis dizele trecute un apel către românii din părțile aceste spre a îngriji de timpuriu, ca și elementul român din Biharia să fie reprezentat la acea esoposițiune. Apelăm și noi prin aceste șire la simțul național al confrăților noștri din acest comitat și i rugăm să îndemne și pe alții, dar în deosebi poporul, a lua parte prin diferite obiecte la acea esoposițiune națională. De espedarea obiectelor va îngriji subcomitetul din Oradea-mare, care înse trebuie să fie avisat de cu bun timp la adres'a președintelui seu, carele e redactorul acestei foi.

Diet'a în ședințele de pâna vineri a desbatut și votat legea pentru poliția capitalei; apoi sâmbeta a primit fără nici o desbatere proiectul de lege pentru clădirea supletore a universității din Budapesta; dupa care s'a desbatut niște paragrafi înca nevotați din legea de timbru. În acésta și cas'a magnaților a ținut ședința, în care s'au promulgat legile sancționate.

Mișcări electorale. Diet'a, precum se scrie unui diar din Viena, s'ar încheia la Paști, și alegerile nouă s'aru face înainte de seceriș. Așa dar nu este mirare, că mișcările electorale s'au și început în cele mai multe părți. Dintre toate vom nota numai următoarele : La Oradea-mare partid'a guvernamentală a candidat pe ministrul-președinte Coloman Tisza, în contra acestuia par-

tid'a independinței în duminică trecută a candidat pe Iosif Bölöny, în duminică viitoare se va inscenă o mare adunare a acestei partide, la care vor veni și câțiva deputați din Budapesta. În comitatul nostru asemenea a început conferințele electorale; în cercul Alesd, cerc românesc, partid'a guvernamentală a candidat ierasi pe Oliver Szlávy, carele a și primit, și pân'acuma n'are contra-candidat, dar va avé; în cercul Tinca, cerc românesc, partid'a guvernamentală a candidat ierași pe Alesandru Lipovniczky, și aice se va pune contra-candidat.

În privința casatoriei civile guvernul va presintă dietei un proiect de lege, care va face posibila casatori'a între creștini și necreștini, precum și între nazareni, fără ca respectivii să fie siliți mai întâiu a-si parasi religiunea seu a se declară fără confesiune. Tot odata se vor regulă și referințele conjugale ale acelora cari au legat casatoria civilă în strainetate.

Presentul de nunta, care se va oferi de către municipiul Budapesta principesei Stefania, este deja gata. La acest juvaer s'a întrebuințat 1061 bucăți mai mici de diamante și alte 32 mai mari, în preț de 21,961 fl.; apoi 303 bucăți de opal, în preț de 11,165 fl. Speșele, dimpreuna cu onorarul pentru lucru, fac 48,500 fl.

Conferințe electorale române. *La Huniadoră* alegatorii români din cercul electoral al Hunedorei vor ține conferința în ceștiunea electorală, la 30 martie; conferința e convocata de dnii Ioan Fodor, Avr. Pecnar și Mihaiu Bontescu. — *La D. St. Martin* alegatorii români din ambele cercuri din comitatul Ternoamica vor ține conferința în 28 martie; conferința e convocata de dnii Vasiliu Zehană ca președinte și Iacob P. Macaveiu ca secretar.

Numerarea poporului, în comitatul Biharia, cercul Margitta, a produs urmatorul rezultat : scađemânt 3853, spor nu s'a gasit nici în o comuna, ma și în centru la Margitta poporațiunea a scađut cu 469 suflete. Dupa Margitta, mai mult a scađut poporul în comun'a româna Seplac.

Necrológe. *Vasiliu Curtescu,* fost comisar de siguritate în Beiuș, a murit la 19 l. c. în etate de 42 ani. — *Ioan Tilea,* paroc gr. c. al Smigului, în Transilvani'a, a încetat din viața la 7 martie în etate de 59 ani; il gelesce : Rachila Tilea n. Porea ca soția, Onoriu, Lucreția marit. Vlad, Emilia mar. Sas, Aurelia, Cornelia și Tit Liviu ca fii și fiice, Ioan P. Vlad ca ginere. Emilia Tilea n. Ratiu ca nora, Zacheiu Sas ca ginere.

Sciri scurte. *In caus'a § 53* al codicelui penal, relativ la botez, episcopatul r. c. a ținut în septemân'a trecută o conferința în Buda și a decis să se faca o represintațiune către guvern pentru modificarea aceluia. — *Din Brasiov,* dela regimentul Alesandru II, va merge o deputațiune de trei ênsi la înmormântarea țarului. — *Mostenitorul de tron Rudolf* se aștepta la Viena pe 14 aprilie. — *In cercuri diplomatice* se vorbesce, că curțile din Petersburg și Berlin au luat în nume de reu. că în parlamentul austriac și unguresc nu s'au facut espresiuni de condolința din incidentul morții țarului, și din caus'a acésta starea lui Haymerle s'ar elatină.

Sciri din Români'a. *Curtea,* în urm'a încetării din viața a imperatului Rusiei, a luat doliu pe șese septemâni, cu începere dela 2/14 martie. — *Primul vapor* a sosit în portul Galați luni din gurile Dunareii, care este foarte umflata. — *Procesul Pietrar,* cel ce în 2/14 dec. a comis atentatul în contra dlui Ion Bratianu, s'a anunțat pe luni inaintea curții cu jurați — *O noua mitropolia,* o catedrală demna de capital'a țerii, are să se redice la Bucuresci; în privința acésta s'a ținut o conferința sub presidiul mitropolitului-primat, și s'a ales un comitet care să faca apel la națiune spre a contribui. — *Camer'a* a votat indigenatul dlor I. V. Bianu

și A. Bârsanu. — *Un duel sângeros* cu pistolul a avut loc la Iași între dñii Leon Ghica și Scarlat Varnav; dl L. Ghica a murit lovit de un glonț în tâmpla. — *La înmormentarea țarului* Domnitorul va fi reprezentat prin dl general Cernat, prin adjutantul domnesc Candiano Popescu, și de doi soldați, toți decorați cu St. George. — *Parastas* pentru țarul s'a ținut joi în biserică a mitropoliei din Bucuresci, oficiând mitropolitul-primat și mitropolitul Moldovei, asistând Domnul, Dómnia, corpul diplomatic, ministri etc.

Cronic'a lunei.

La Petersburg lumea se ocupa cu pregătirile pentru înmormentarea țarului și cu cautarea nihilistilor. Pe stradele principale casele se obduc cu panura neagra, ier lampelle se pun în doliu. În locul unde s'a seversit atentatul, s'a așezat o iconă sânta și lângă această o lampa ardândă, tot acolo se va clădi o capela. Într'aceste poliți'a continua cu multa sêrguința sê afle firele conspirațiunii. S'a descoperit o mina, care pornia din prevalia unei lapterii situata pe perspectiv'a Newski, urmâ strad'a Gradinelor și se sfêrșia la școl'a de calarit, unde țarul asistă în 1/13 l. c. la o parada. Dêca țarul, eșind din școl'a de calarit, s'ar fi întors pe strad'a Gradinelor, nihilistii faceau sê sara în aer strad'a întreaga. Nu este îndoieła, că și acêsta mina, care conține o mare cantitate din dinamita, eră facuta contra repausatului imperat, care se întorcea câte odata și pe acêsta strada dela școl'a de calarit la palatul de ierna. Se sustine totodata scirea, că atentatul a fost planuit și în contra moștenitorului de tron, despre care se credea, că se va rentôrce de odata cu țarul. Ministrul afacerilor straine a tramis un cercular cãtra ambasadorii și ministrii Rusiei în strainetate, care cuprinde programa politica noului imperat, și anume dice, că Rusi'a va urmâ o politica cu totul pacifica. Țint'a politica a țarului este: o Rusi'a tare și prospera pentru binele ei propriu, fãra a amenintã pe nimeni. Rusacof nu este încă condamnat la môrte, căci caus'a lui și a complicilor sei va fi judecata de cãtra senatul prefacut în tribunal anume pentru acest scop.

Principes'a Jurjevca, a dõu'a soția a țarului repausat, nu s'a departat din Petersburg, precum se anuciase la început, ma nici nu pôte eși de acolo, căci noul țar nu i-a permis acêst'a. El se teme, că departarea principesei s'ar esplicã sinistru. Dêns'a e fôrte abatuta și nimeni nu e în stare s'õ mângai; casatori'a ei cu țarul repausat nefind publicata oficialminte, nici nu pôte sê fia de față la înmormentarea lui. Se dice, că curtea e compatimitorã față de principes'a care a cașut așa iute din o pozițiune atât de nalta, și ca sê pôte ocupã un loc în societate, se va publicã posteriorminte casatori'a ei cu fostul țar. Se sustine scirea, că țarul ar fi depus pentru ea cinci milioane de ruble în banc'a englesa. Dêns'a și-ar fi exprimat dorința, ca dupa înmormentare sê i se permita a se putê mutã în strainetate.

Țarin'a nõua. Soçi'a noului țar, principes'a dânesa Dagmar, precum amũ mai scris, a fost menita sê fia soçi'a fratelui mai mare al țarului actual, carele inse a murit la Nizza, fiind de față și logodnic'a lui. Acela într'atãta a iubit'õ, încãt și în ultimele zile ale bõlei sale avea numai o dorința, d'a traı numai pâna sê se pôte insurã cu logodnic'a lui. Murind el, dorința țarului fu, ca fiul seu Alesandru sê moștenesca nu numai tronul, ci și mirês'a. Când apoi nunt'a se serbã la Petersburg, mirês'a disparũ. O cautara, și o gasira în o odaia ingenuchiãnd înaintea portretului repausatului ei mire. „Sciu, că l'ai iubit mult“, i dîse atunci consor-

tele seu, carele încă pe timpul lunei de miere s'a dus la vênãtore în locuri departate.

Moda nõua. Din Paris se scrie, că deodata cu începerea primaverii se vedũ acolo un nou soi de eventail. Acesta e obduc cu o lespede subțire de sticla colorata vênã, care face fôrte bine ochilor. Eventailul se pôte întrebunța și în frig, căci lespede de sticla apera faci'a de vênã, și fiind transparenta, se pôte vedê prin ea. Mai are și avantajul acela, că damele pot privi prin ea în foc, spre nêu'a lucitoare și pe paretii albi, fãra ca sê-si strice ochii; dar, ceea ce este esențial, e că prin acest eventail pot privi pe alte dame, fãra ca aceste sê le pôte vedê.

Mașina de stenografat. Acêsta e invențiunea cea mai nõua în lumea sciintifica. Cu astfel de mașina s'a facut încercare zilele trecute în camer'a deputațiilor Franciei. Inventatorul se numesce Michela. Aparatul are niște taste ca pianul, aceste în interiorul aparatului sũnt în legatura cu un alfabet și literelle se imprima pe o hãrtia; la mașina omul pôte apesã de odata dẽce litere, și astfel aparatul pôte emulã cu ori ce stenograf. Drept încercare, Gambetta și alții vorbira cât se pôte de iute, și vorbirile eșira din instrument fãra greșela. Încercarea s'a facut numai în cerc privat, dar în curênd se va face și în ședința publica.

Sciri straine. *Mostenitorul de tron Rudolf* marti s'a rentors din Egiptul-de-sus în Cairo, de unde la 27 l. c. va plecã spre pamêntul sãnt, și acolo va face prim'a escursiune la Vifleim. — *Monumentul lui Cremieux* redicat de alianța israelita în cimiteriul Montparnasse din Paris, în duminec'a trecuta s'a inaugurat, asistând mulțime de jidani și de franc-masoni. — *Regin'a Elisabeta* la 29 l. c. va caletori din Combermere la Londra, ca sê faca visita reginei Victoria, apoi va veni la Brusela și la 4 aprilie va sosii la Viena. — *Imprumutul frances* de o miã de milioane s'a subscris de trei-dẽci de ori. — *In tunelul St. Gothard* la 1 julie se va deschide calea ferata, care va legã Itali'a cu Franci'a. — *La Londra* la reședința lordului primar s'a descoperit o cutia conținând 40 livre de prav de pușca cu un fitil aprins; se presupune, că fenieni au vrut sê arunce în aer Mansionhouseul. — *Maj. Sa regin'a Elisabeta* în joi'a trecuta a scapat de un incident, care putea sê devina periculos; anume trenul cu care a mers la vênãtore a derailat, dar, spre norocire, afara de spaima, nu s'a produs nici o altã neplacere. — *Eximperatês'a Eugenia* zilele aceste se va mutã din Chislehurst, și de ocamdata va ședê în o villa din Wimbledon, pâna când noul ei castel în Farnborough va fi gata. — *Meilhac și Halévy*, doi autori dramatici francesi, cari în timp de ani îndelungați au scris piese teatrale în compania, s'au despartit, și colaboratorul lui Meilhac de acuma înainte va fi Gille dela „Figaro“. — *Capitanul Boyton*, renumitul notator, carele în apa a fost totdeuna invingator, pe uscat n'a remas așa de norocos, căci, dupa cum se dice, ar fi cașut în resboiul între Peru și Chili. — *La New-York* tribunalul a condamnat o compania de cale ferata la despagubire de trei-dẽci și miã de dolari pentru colonelul Harrold, care prin o catastrofa de cale ferata a devenit olog. — *Ioan Strauss*, renumitul musicant, se va duce la Pau (Franci'a) cu tãta trup'a sa de 100 perscne ca sê cânte dlui Gordon Bennett, un bogat proprietar, în timp de o luna la seratele ce le va da amicilor sei; prețul va fi de dõue sute de miã de franci.

Proprietar, redactor respunșator și editor :

IOSIF VULCANU.